

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਪਾਸੇ।

ਭੰਡਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਦੁਲਟ, ਜੇ.

ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 242

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਅਨੁਛੇਦ 31-A—ਸ਼ਰਤਾਂ "ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਜਾਇਦਾਦ", ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ—ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ 1)—ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਬੁਝਾਉਣ" ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(2) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ" ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1954, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

(i) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1954 ਦਾ 1, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 7 ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(ii) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝ

ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਚਿਤ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 24 ਜੂਨ, 1954 ਦੇ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਆਂਚਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੰਬਰ 51 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ii) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 24 ਜੂਨ, 1954 ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਦੁਲਟ, ਜੇ.—1954 ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਲਿਖਤਾਂ ਨੰ. 242, 307 ਅਤੇ 311 ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1954 (ਦਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ। ਐਕਟ)। ਇਹ ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਅਤੇ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ—

“ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ, ਸਾਧਨ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹਨ। -

(a) ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗੀ।

(ਅ) ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਕਤ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਫਿਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ—

“ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ—

"ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮਦਨ ਪੰਚਾਇਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਆਉਂਦਾ ਹੈ-

"ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਆਮ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ। ਇਹੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਵੈਧ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 31 (2) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ-ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ ਇਕੱਲਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31ਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਦਲੀਲ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 31A ਚੱਲਦੀ ਹੈ-

“(1) ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ।

(2) ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ-

(a) ਸਮੀਕਰਨ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਦਾ, ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਗੀਰ, ਇਨਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਮੁਆਫੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ

(b) ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ, ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ, ਉਪ-ਮਾਲਕ, ਅਧੀਨ-ਮਾਲਕ, ਕਾਰਜਕਾਲ ਧਾਰਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। "

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 31 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਬੁਝਾਉਣ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਭਿਅਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਬੁਝਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ। ਦਲੀਲ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 31-ਏ ਵਿੱਚ "ਬੁਝਾਉਣ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਦੇ

ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੇਧਣ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੇਧਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ-ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬੁਝਾਈ ਜਾਂ ਸੇਧ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਰਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੇਧਣਾ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, 1 am ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ, ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੇਧਣਾ। ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਭਗੀਰਥ ਰਾਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ-

ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਅਸੀਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1950 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਐਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗਦਾਰ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੀਸਰੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਨੰ. 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ

ਜਨਤਕ ਮਕਸਦ ਲਈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਸਰ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1950 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਐਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗਦਾਰ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੀਸਰੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਨੰ. 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਮਕਸਦ ਲਈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ 1954 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ , ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸ੍ਰੀ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।